

**PIEKSÄMÄEN
TURVALLISUUS-
SUUNNITELMA
2018-2021**

**PIEKSÄMÄEN KAUPUNGIN
TURVALLISUUSTYÖRYHMÄ**

PIEKSÄMÄKI

Elämäsi asemapaikka

SISÄLTÖ

01. Tiivistelmä	3
02. Turvalliustyöryhmän tehtäväksi anto ja työskentely	3
03. Turvalliussuunnitelman tausta ja tarkoitus	4
04. Pieksämäen turvallisuustilanne ja turvallisuusympäristö	5
05. Turvalliussuunnitelman seuranta ja turvallisuusasioista tiedottaminen	7
06. Turvalliussuunnitelma painopistealueittain	8
6.1. Painopistealue: Liikenneturvallisuus	8
6.2 Painopistealue: Päihteet / huumeet	9
6.3 Painopistealue: Väkivalta	11
6.4 Painopistealue: Koti- ja vapaa-ajan tapaturmat	13
6.5 Painopistealue: Katuturvallisuus / poliisin näkyvyys	15
6.6 Painopistealue: Omaisuusrikokset	15
6.7 Painopistealue: Pelastustoimi	16
6.8 Painopistealue: Infrajärjestelmien turvallisuus	17
6.9 Painopistealue: Turvallinen opiskeluympäristö	18
Lähteet:	19
Liiteaineisto:	20
YHTEENVETO PIEKSÄMÄKELÄISTEN TURVALLISUUSKYSELYN TULOKSISTA	28
Vapaissa kommentteissa tuli esille mm. seuraavia asioita:	29

01. TIIVISTELMÄ

Turvallisuussuunnittelu on tärkeä osa kunnassa tehtävää hyvinvointityötä. Pieksämäen kuntastrategiaan sisältyvään hyvinvointisuunnitelmaan on keskeiseksi asiaksi kirjattu kuntalaisten turvallisuuden edistäminen. Myös Etelä-Savon maakunnan hyvinvointiohjelmassa turvallisuus on keskeisesti mukana. Turvallisuuteen liittyen maakuntien tehtäviin tulevat kuulumaan sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ennaltaehkäisevät palvelut sekä yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan kuuluva alueellinen varautuminen sekä sen tukeminen ja yhteensovitus maakunnan muihin tehtäviin.

Tässä vuosille 2018-2021 laaditussa Pieksämäen turvallisuussuunnitelmassa korostuu kuntalaisten arjen turvallisuus. Suunnitelmaan sisältyvät kehittämisen painopisteet nousevat tämän hetken valtakunnallisista, mm. eri ministeriöiden, TH:n ja rikosentorjuntaviraston turvallisuusohjelmista, ajankohtaisesta turvallisuushaasteisiin liittyvästä tilasto- ja muusta toimintatiedosta sekä kuntalaisten parissa toimivilta ja kuntalaisilta itseltään saadusta turvallisuuteen liittyvästä kokemustiedosta. Suunnitelmassa on pyritty ennakoimaan myös tulevaisuuden turvallisuushaasteita. Suunnitelman tavoitteissa ja toimenpiteissä korostuu kuntalaisten ja lähiyhteisöjen oma vastuu ja osallisuus arjen turvallisuusteissa sekä turvallisen ympäristön suunnittelussa. Erityisesti korostetaan haavoittuvien ryhmien, lasten, nuorten ja ikäihmisten turvallisuustarpeista nousevia toimia. Toimenpiteitä pyritään suuntamaan ennakoivaan ja ennaltaehkäisevään turvallisuustyöhön, toimijoiden ajantasaisen tiedon ja osaamisen vahvistamiseen sekä mahdollisimman kattavaan tiedottamiseen. Monialaisen suunnittelun ja yhteistyön kautta sekä yhdistämällä kansalaisten arjen turvallisuutta edistäviä toimia ja turvallisuusorganisaatioiden kriisinhallintavalmiuksia, päästään parhaaseen tulokseen ja lisätään tehokkaimmin kansalaisten turvallisuuden tunnetta.

02. TURVALLISUUSTYÖRYHMÄN TEHTÄVÄKSI ANTO JA TYÖSKENTELY

Valtioneuvosto on hyväksynyt 24.11.2016 kansallisen rikosentorjuntaohjelman vuosille 2016–2020. Ohjelman tavoitteena on:

- Selkeyttää rikosten ehkäisyn kytkeytyminen kunnan muihin suunnitelmiin,
- Rikosten ehkäisyyn kytkeytyvän yhteistyön ja verkostoitumisen parantaminen viran omaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten kanssa,
- Lisätä rikosentorjuntatyön osaamista paikallisella ja kansallisella tasolla
- Edistää asukkaiden ja kansalaisjärjestöjen kuulemista rikosten ehkäisyn suunnittelussa ja- kehittää kansalaisten osallistumista ja vaikuttamiskeinoja rikosten ehkäisyssä ja koetun turvallisuuden edistämässä.

Uudessa rikosentorjuntaohjelmassa esitetään toimenpiteitä paikallisen rikosentorjuntatyön kehittämiseksi ja sen erityinen paino on rikosentorjuntatyön eri toimijoiden, kuten viranomaisten, elinkeinoelämän, kansalaisjärjestöjen ja asukkaiden yhteistyössä rikosentorjunnan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Paikallinen turvallisuussuunnittelu on valtakunnallisen sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanoa paikallisella tasolla. Paikallisen turvallisuussuunnitelman tavoitteena on sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisesti lisätä turvallisuuden tunnetta ja parantaa kaikkien kuntalaisten turvallisuutta. Lisäksi suunnitelman yhtenä tavoitteena on lisätä asukkaiden tietoa siitä, miten heidän turvallisuuttaan ja turvallisuuden tunnettaan parannetaan. Turvallisuussuunnitelma on samalla asukkaille väylä vaikuttaa turvallisuutta koskevaan päätöksentekoon. Turvallisuussuunnitelma laaditaan valtuustokaudeksi. Uusi valtuusto vahvistaa suunnitelman kautensa alussa. Turvallisuussuunnittelu on kunnan normaalia toimintaa ja sen toimeenpanoa seuraa valtuusto.

Edellinen Pieksämäen turvallisuussuunnitelma on vuodelta 2008. Pieksämäen kaupunginhallitus on tehnyt kesäkuussa 2017 päätöksen turvallisuussuunnitelman päivityksestä ja pyytänyt seuraavia tahoja nimeämään edustajansa kaupungin turvallisuustyöryhmään: kaupunginhallitus, Etelä-Savon pelastustoimi, Etelä-Savon poliisi, Pieksämäen seurakunta, Pieksämäen kaupungin perusturva, Pieksämäen kaupungin kasvatus- ja opetuspalveluista opetus- ja nuorisotoimi sekä Pieksämäen kaupungin tekninen toimi. Lisäksi työryhmään kutsuttiin vapaa-aikatoimen ja liikennesuunnittelun edustajat.

Turvallisuustyöryhmä työsti syksyn -17 ja kevään -18 aikana turvallisuussuunnitelman meneillään olevalle valtuustokaudelle. Suunnitelma laitetaan toukokuun 2018 aikana laajalle kommenttikierrokselle eri hallinnonaloille, keskeisille sidosryhmille sekä kuntalaisille kaupungin verkkosivujen ja sosiaalisen median kautta. Lopullinen suunnitelma viedään syksyn 2018 aikana päätöksentekoon valtuustolle.

03. TURVALLISUUSSUUNNITELMAN TAUSTA JA TARKOITUS

Turvallisuussuunnittelu, ennalta estävä turvallisuustyö ja varautuminen ovat keskeinen osa sekä kuntien että maakuntien tehtäviä ja hyvinvointityötä. Niiden tulee kytkeytyä molempien tahojen strategioihin ja sisältyä hyvinvointikertomuksiin ja -suunnitelmiin. On tärkeää sovittaa yhteen maakunnan ja kuntien turvallisuustyö sekä huomioida yhteistyö järjestöjen, vapaaehtoisten, elinkeinoelämän sekä kuntalaisten kanssa. Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta (SM:n julkaisu 15/2017) linjaa niitä asioita, joiden avulla Suomesta rakennetaan nyt ja tulevaisuudessa maailman turvallisimma maa elää, asua ja tehdä työtä.

Turvallisuussuunnittelun tulee perustua tiedolla johtamiseen. Eri tutkimuksista, tilastoista ja rekistereistä sekä ammattilaisilta, muilta toimijoilta ja kunnan asukkailta kerätty tieto kokoa yhteen asioita, joihin kunnan turvallisuustyö perustuu. Tulevaisuuden turvallisuushkien ja toimintaympäristön muutosten ennakointi on oleellinen osa turvallisuustyötä.

Kansalaisten mielestä turvallisuutta edistävät muun muassa turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, väestön yhdenvertaisuus, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti tarvittaessa ja varmuus siitä, että rikokseen syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teostaan. Turvallisuusongelmiin liittyvät juurisyyt ja niihin liittyvät ratkaisut voivat kuitenkin löytyä aivan muualta kuin varsinaisesta turvallisuustyöstä. Erilaiset yhteiskunnalliset ilmiöt, syrjäytymisestä aiheutuva rikollisuus, ikääntyneiden ja nuorten kokemana turvattomuus, kansalaisten eriarvoistuminen sekä erilaiset muutostrendit, myös rajojemme ulkopuolelta tulevat, voivat turvallisuushkiin vaikuttaa. Nämä uhkat on tärkeää tunnistaa ja havaita eri ilmiöiden taustalla. Paikallisessa turvallisuustyössä onkin tärkeää kiinnittää huomiota nimenomaan kuntalaisten arjen turvallisuuteen liittyviin ratkaisuihin. Ennaltaehkäisy ja varhaiset toimet ovat erityisen tärkeitä. Turvallisuusajattelussa on pureuduttava ongelmien syihin jo ennen kuin seuraukset laajenevat turvallisuushasteiksi. Esimerkiksi sosiaali- ja päihdepolitiikassa voidaan tehdä yhteiskunnan turvallisuutta merkittävästi kohentavia ratkaisuja. Myös nuorten syrjäytymiskehitykseen on puututtava mahdollisimman varhain.

Yhteiskunnan turvallisuuden perusta on yksilöiden omassa toiminnassa ja valinnoissa. Turvallisuuden tunteeseen myötävaikuttavat oman elämän hallinnan kokemus, merkityksellinen tekeminen, vaikutusmahdollisuudet ja yhteisöllisyyden kokemukset. Tätä kaikkea on mahdollista tukea mm. monialaisella suunnittelulla ja yhteistyöllä. Turvallisuudesta vastaavien viranomaisten kuten poliisin, pelastuslaitoksen, kunnan eri toimialojen, liikenne- ja viestintäviranomaisten, elinkeinoelämän ja eri järjestöjen ja vapaaehtoisten yhteistoiminta

korostuvat. Kolmannen sektorin toimijat tulee ottaa mukaan suunnitteluun ja toteutukseen, koska niillä on usein tietoa monenlaisten väestöryhmien, kuten etnisten vähemmistöjen, maahanmuuttajien, nuorten ja ikääntyneiden tilanteesta. Ns. hiljainen tieto ei välttämättä kantaudu viranomaisille. Järjestöjen vahvuutena ovat myös matalan kynnykset palvelut, joihin monien voi olla helpompi ottaa yhteyttä etenkin, jos viranomaisiin ei osata täysin luottaa.

Kunnat voivat hyödyntää olemassa olevia osallisuuden rakenteita (aluerateja, aluefoorumeja, kaupunginosa- ja kyläyhdistyksiä) ja järjestää tarpeen mukaan asukkaille ja alueella toimiville järjestöille alueellisia kuulemistilaisuuksia rikostentorjunnasta ja turvallisuudesta. Myös Kuntalain velvoittamia vammais- ja vanhusneuvostoja sekä nuorisovaltuustoja hyödynnetään. Konkreettinen esimerkki viranomaisten ja asukkaiden yhteistyöstä ovat turvallisuuskävelyt, jotka ovat yksi toiminnallinen kuulemisen muoto ja tapa saada viranomaiset, asukkaat ja muut keskeiset toimijat tapaamaan toisensa ja keskustelemaan yhdessä, mitkä paikat alueella tuntuvat turvattomilta tai tiedetään vaarallisiksi. Ideana on yhdessä miettiä, kuinka niistä voitaisiin tehdä turvallisempia ja viihtyisämpiä. Kansalaisjärjestöjen ja vapaaehtoisten toiminta, toiminnan tuki ja toteutus ovat merkittäviä asioita eri paikkakunnilla tapahtuville vapaaehtoisvoimin järjestetyille palveluille ja naapuriavulle. Naapuriapu voi myös lisätä turvallisuuden tunnetta, kun asukkaat välittävät omasta asuinalueestaan, tuntevat toisensa ja toimivat yhdessä viihtyisän asuinympäristön puolesta. Naapuriavusta voivat hyötyä myös asukkaat, joilla on haasteita oman elämän hallinnan kanssa.

Suomalaisen yhteiskunnan kriisinsietokyky perustuu pitkälti järjestelmien kykyyn toimia häiriötilanteissa ja niihin varautumisessa. Pieksämäen kaupunki varautuu normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin tekemällä säännöllistä valmiussuunnittelua. Pelastuslaitos tukee Pieksämäen kaupunkia ja muita Etelä-Savon kuntia häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisessa ja on aktiivinen toimija häiriöitä ennakoidessa, sekä niiden aikana. Kansalaisten turvatietoja ja -taitoja sekä turvallisuustyöhön osallistumista tulee vahvistaa. Kolmas sektori on keskeinen toimija mm. yksilöiden kriisinsietokyvyn parantamisessa. Järjestöt toimivat lähellä kansalaisia ja tarjoavat monenlaisia oppimisen, osallistumisen sekä vaikuttamisen mahdollisuuksia. Erityisesti lasten ja nuorten parissa työskentelevien turvallisuusosaamista on tuettava ja vahvistettava perus- ja täydennyskoulutuksen avulla. Lasten ja nuorten mahdollisuuksia osallistua arjen turvallisuuteen liittyvään päätöksentekoon tulee myös lisätä.

04. PIEKSÄMÄEN TURVALLISUUSTILANNE JA TURVALLISUUSYMPÄRISTÖ

Pieksämäen turvallisuussuunnitelman laadinnassa on otettu lähtökohdaksi kuntalaisten arjen turvallisuus, jota voi kutsua myös hyvinvointiturvallisuudeksi. Tällä tarkoitetaan ennalta ehkäisevää turvallisuustyötä, jolla tavoitellaan sitä, että turvallisuusriskit ja -uhat toteutuisivat mahdollisimman harvoin. Hyvinvointiturvallisuuteen kuuluu korkea turvallisuuden tunne eri väestöryhmissä. Keskeisenä tavoitteena on liittää hyvinvointiturvallisuus ja järjestystä ja turvallisuutta ylläpitävä ”kontrolliturvallisuus” (poliisi, pelastus, ensihoito jne.) yhteen niin, että niiden välisen yhteistyön seurauksena arjen turvallisuus paranee.

Pieksämäellä järjestettiin syksyllä 2017 kysely kuntalaisille siitä, mitä he kokevat turvallisuuden kannalta suurimpina uhkina ja mitä konkreettisia ehdotuksia heillä olisi näiden uhkien ja riskien pienentämiseksi. Vastauksia saatiin noin 350:ltä pieksämäkeläiseltä. Oman turvallisuuden kannalta keskeisimpinä uhkina nähtiin asuin- ja liikkumisympäristön riskit ja vaaranpaikat, etenkin liikenneturvallisuudessa. Liikennekasvatusta ja -valistusta tulisi kuntalaisten mielestä lisätä. Liukastumis- ja muut tapaturmariskit nähtiin merkittävinä, eli ympäristön ja kulkuväylien turvallisuutta ja esteettömyyttä tulisi parantaa. Oman terveydentilan ja talouden heikkeneminen yhdistettynä palveluiden vähenemiseen koettiin myös turvallisuusuhkana. Poliisin resurssien

väheneminen ja siirtyminen entistä kauemmas Pieksämäeltä, koettiin yleistä turvallisuutta ja rikosten torjuntaa heikentävänä tekijänä. Päihteiden ja huumeiden käytön lisääntyminen sekä tietyn väestöosan syrjäytymiskehitys nähtiin myös jonkin asteisena turvallisuusuhkana. Julkisten tilojen sisäilmaongelmat koettiin sekä terveys- että turvallisuusuhkana. Kokonaisuutena Pieksämäki koettiin kuitenkin melko turvallisena paikkana elää ja viranomaisten hoitaneen turvallisuustehtäviä kohtuullisen hyvin niukentuneista resursseista huolimatta.

Kuntalaisten turvallisuuden tilaa ja kehitystä kuvaavia mittareita kerättiin THL:n Sotkanet-tietokannasta sekä poliisin ja Etelä–Savon Pelastuslaitoksen tilastoista (liitteet). Sisäministeriö on laatinut suosituksen mittareista, joita kuntien turvallisuussuunnitelmien pohjana voi käyttää. Poliisin tilastoista käy ilmi, että poliisille ilmoitetut kaikki rikokset ovat vähentyneet 14% vuodesta 2016 vuoteen 2017 Pieksämäellä (2454 -> 2105), omaisuusrikokset 15% (590 -> 499), varkaudet 4% (87 -> 83), huumausainerikokset 22% (62 -> 48), liikennerikokset 11% (463 -> 409). Ainoastaan väkivaltarikosten määrä on pysynyt suunnilleen ennallaan (117 -> 120). Koko etelä-Savossa kaikkien rikosten määrä on myös laskenut n. 20% vuodesta 2016 vuoteen 2017 (Lähde: poliisin tilasto, liite). Rattijuopumustapausten määrä Pieksämäellä on pysynyt suunnilleen samana vuosina 2016-2017, mutta ollut koko viisivuotiskauden 2012-2016 korkeammalla tasolla kuin Etelä-Savossa ja koko maassa (Sotkanet indikaattorit, liite).

Tarkasteltaessa Sotkanetin indikaattoritietoja vuosien 2012 ja 2016 välillä, voidaan todeta, että kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot, vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat sekä koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajaksot ovat kaikki Pieksämäellä korkeammalla tasolla kuin vertailukunnissa sekä muualla maassa ja Etelä-Savossa (liite). Osittain tämä voi selittyä Pieksämäen vanhusvoittoisella ikärakenteella. Tämä puoltaisi sitä, että erityisesti ikäihmisten koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyyn sekä arjen turvallisuuden parantamiseen tulee panostaa. Tilastojen mukaan vuonna 2016 hoidettiin 43 yli 65-vuotiaasta pieksämäkeläistä lonkkamurtumapotilasta. Yhden murtuman kokonaishoitokustannuksiksi on arvioitu enimmillään n. 30 000 euroa, joten kustannukset ovat olleet n. 1,3 miljoonaa euroa v. 2016.

Viimeisimmän PYLL (Potential Years of Life Lost, enneaikaisesti menetetyt nelinvuodet) indeksitutkimuksen mukaan (2010-2014) Pieksämäellä sekä miesten että naisten enneaikaisesti menetettyjä elinvuosia aiheutui eniten tapaturmista ja myrkytyksistä. Itsemurhien ja maaliikennetapaturmien osuus kaikista tapaturmamenetyksistä oli suuri. Koska myös alkoholiperäisistä sairauksista johtuvia enneaikaisesti menetettyjä elinvuosia on keskimääräistä enemmän, on syytä olettaa näiden asioiden osittain liittyvän yhteen. Tapaturmat ja myrkytykset viittaisivat erityisesti nuorempiin ikäluokkiin, joissa myös enneaikaisesti menetettyjä elinvuosia kertyy eniten. Edellä mainittujen tekijöiden kehitykseen on perusteltua puuttua.

Eri ikäryhmien turvallisuussuunnittelussa on samoja tekijöitä, mutta myös kullekin ikäryhmälle erityisiä piirteitä. Erityisen suojelun kohteena turvallisuuden näkökulmasta ovat ns. haavoittuvat ryhmät, kuten lapset ja vanhukset. Vaikka lasten kuolemaan johtuvat tapaturmat ovat tehokkaan turvallisuustyön ansiosta vähentyneet, lievempiä ja sairaalahoitoon johtavia tapaturmia tapahtuu edelleen runsaasti pienille lapsille ja koululaisille kotona ja vapaa-ajan ympäristöissä. Ennaltaehkäisevää tapaturmariskien kartoitus- ja valistustyötä on tehtävä neuvolassa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja vapaa-ajan toiminnoissa sekä yleisenä valistuksena mm. joukkoviestimissä ja sosiaalisessa mediassa. Kuntalaiset on saatava mukaan yleisten alueiden sekä liikunta- ja leikkipaikkojen suunnitteluun. Nuorilla, 15-24 vuotiailla, itsensä vahingoittaminen ja itsemurhayritykset, jopa itsemurhat, ovat tärkeitä alueita henkeen ja terveyteen kohdistuvassa ehkäisevässä työssä ja erityisesti riskiryhmien parissa. On tärkeää tunnistaa, tukea varhain sekä ohjata tarvittaessa hoidon piiriin erityisesti niitä yksilöitä, vanhempia ja perheitä, joiden taustassa on lasten turvallisuutta uhkaavia riskitekijöitä, kuten mielenterveysongelmia, päihteiden väärinkäyttöä ja väkivaltaa.

Ikäihmiset kokevat tapaturmia eniten kotona, laitoksissa ja kodin lähiympäristössä. Kodin kaatumis- ja muiden turvallisuusriskien kartoitus ja niihin liittyvät kodin muutostyöt, turvavarusteiden asianmukaisuus sekä iäkkään henkilön mahdollisimman hyvästä terveydentilasta ja toimintakyvystä, ml kaatumisten ehkäisy, tulee huolehtia. Samoin turvallisesta liikkumisesta arkiympäristössä myös kodin ulkopuolella. Ikäihmisten kaltoinkohtelu ja väkivallan uhka on tunnistettava ja rakennettava niihin toimivat auttamismallit.

05. TURVALLISUUSUUNNITELMAN SEURANTA JA TURVALLISUUSASIOISTA TIEDOTTAMINEN

On tärkeää, että suunnitelman toteutumista seurataan. Koska turvallisuussuunnitelma on osa valtuustokausittaista sähköistä hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa, valtuustolle raportointi sisältyy vuosittaiseen ja valtuustokausittaiseen hyvinvointitiedon raportointiin. Turvallisuustyöryhmä vastaa toteutuneen turvallisuussuunnitelmatiedon kokoamisesta. Turvallisuustyöryhmä huolehtii myös ajankohtaisesta turvallisuustiedottamisesta yhdessä kaupungin hyvinvointityöryhmän sekä lasten ja nuorten työryhmän kanssa.

Turvallisuusasioista tiedottaminen kansalaisille on tärkeää. Ajankohtaiset, julkisuudessa olevat aiheet, kuten esimerkiksi valepoliisitoiminta ja nettihuijaukset huolestuttavat kansalaisia ja erityisesti haavoittuvat ryhmät, kuten vanhukset, vammaiset ja yksin elävät henkilöt saattavat tuntea voimakastakin turvattomuutta, kun tällaisia aiheita nousee esiin julkisuudessa. Julkinen tiedottaminen sekä eri palveluissa näiden asioiden puheeksi ottaminen ja toimintaohjeiden läpikäyminen puolestaan lisäävät turvallisuuden tunnetta ja kansalaisten toimintavalmiuksia. yhteydenottokynnys viranomaisiin tulee olla matala, jotta yhdessä toimimisen mahdollisuudet lisääntyvät. Internetiä ja sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää paikallisesti erilaisten asukasryhmien kuulemiseen ja keskinäiseen vuoropuheluun. Digitalisaation toivotaan helpottavan luottamuksen, vuorovaikutuksen ja kokeilujen hyödyntämistä esim. erilaisten kansalaisille tarkoitettujen mobiilisovellusten avulla, joilla he voivat ilmoittaa turvallisuusviranomaisille esimerkiksi rikoksista ja häiriökäyttäytymisestä. Nuorille olemassa olevien vastaavien omien sovellusten käyttöä tulee myös kokeilla. Ajantasaisen tiedon takaamiseksi kunnassa tulee olla asiantuntijoista koostuva turvallisuustyöryhmä, joka vastaa turvallisuustyön kokonaisuudesta. Kunnan viestinnästä vastaavien henkilöiden koulutukseen sisällytetään rikosten ehkäisyn näkökulma, jotta he osaavat antaa asukkaille ja järjestöille tietoa paikallisesta turvallisuustilanteesta, rikosten ehkäisystä ja toimijoista selkeällä kielellä ja erilaisia viestintäkanavia käyttäen.

06. TURVALLISUUSUUNNITELMA PAINOPISTEALUEITTAIN

Turvallisuussuunnitelmaa varten kootun tilasto- ja muun ajankohtaisen tiedon, ammattilaisten ja muiden toimijoiden kokemustiedon sekä kuntalaisilta kerätyn tiedon pohjalta turvallisuustyöryhmä nosti suunnitelmaan seuraavat painopistealueet: liikenneturvallisuus, päihheet ja huumeet, väkivaltatyö, koti- ja vapaa-ajan tapaturmat, katuturvallisuus, omaisuusrikokset, pelastustoiminta, opiskeluympäristön turvallisuus sekä infrajärjestelmien turvallisuus. Kullekin painopistealueelle kuvattiin yleistavoite sekä yksilöidymmät osatavoitteet. Tavoitteista johdettiin keskeiset toimenpiteet, seurantamittarit, nimettiin vastuutahot toteutuksesta sekä aikataulut. Suunnitelma koottiin taulukkomuotoon luettavuuden ja toteutuksen seurannan helpottamiseksi.

6.1. PAINOPISTEALUE: LIIKENNETURVALLISUUS

Yleistavoite: Liikenneympäristö on turvallinen ja liikenneväylien käyttäjät käyttäytyvät liikennesääntöjen mukaisesti. Kenenkään ei tarvitse kuolla eikä loukkaantua liikenteessä.

Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Seurantamittarit	vastuutaho(t) / -henkilö(t)	aikataulu
Vaikutetaan liikennekäyttäytymiseen	Liikennekasvatusta annetaan kaikille ikäryhmille. Yleinen valistustyö	Tilaisuuksien määrä	Koulut, päiväkodit, liikenneturva, poliisi ja nuorisotoimi	Jatkuvaa
Liikenneympäristön turvallisuuden parantaminen	Liikenneturvallisuutta parantavia rakennushankkeita toteutetaan. Katujen, teiden ja kevyenliikenteen väylien kunnossapito hoidetaan niin, että ne ovat turvallisessa kunnossa. Liikuntarajoitteisten liikkuminen otetaan huomioon rakentamisessa ja kunnossapidossa. Teiden ja katujen näkemäalueet pidetään näkemäesteistä vapaana	Tehdyt toimenpiteet	Tekninen toimi ja Liikennevirasto	Jatkuvaa
Liikenneväylien käyttö, liikennekäyttäytyminen ja onnettomuuksien määrä otetaan huomioon toimenpiteiden suunnittelussa	Ajonopeuksia, liikennekäyttäytymistä, onnettomuuksien ja liikennevirtojen määrää seurataan	Onnettomuustilastot Poliisin tilastot: Liikennerikokset Rattijuopumukset	Tekninen toimi ja poliisi	Jatkuvaa
Ympäristön viihtyisyys ja turvallisuus otetaan suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon	Kaavoituksessa tehdään aluevaraukset riittäville ja turvallisille liikenneratkaisuille. Suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana on viihtyisyys, turvallinen ja esteetön asuinympäristö.	Toimenpiteet ja niiden toimivuus	Tekninen toimi Rakennushankkeiden toteuttajat	Jatkuvaa

6.2 PAINOPISTEALUE: PÄIHTEET / HUUMEET

Yleistavoite: Ehkäisevä päihdetyö on toimintaa, jonka tavoitteena on edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistämällä päihdeettömiä elintapoja, ehkäisemällä ja vähentämällä päihdehaittoja sekä lisäämällä päihdeilmiön ymmärrystä ja hallintaa. Ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on luoda vastuullinen kasvuympäristö lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää pitkäjännitteistä ja tavoitteellista yhteistyötä lasten ja nuorten, heidän vanhempiensa, koulujen, vapaa-aikatoimen, nuorten parissa toimivien aikuisten sekä yhteiskunnan päättäjien välillä. Hyvä opetus ja koulutus tukipalveluineen sekä harrastukset ja päihdeeton vapaa-ajantoiminta ennaltaehkäisevät päihdeiden käyttöä. Nuorten päihdeiden käytön ehkäiseminen, varhainen puuttuminen päihdeiden käyttöön ja palveluohjaus ovat tärkeitä asioita nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Päihdeiden tarjontaan ja saatavuuteen luodaan eri toimijoiden kesken selkeät pelisäännöt (Pakka toiminta).

Alkoholi on merkittävin yksittäinen tekijä, joka suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttaa ihmisten arjen turvallisuuteen. Humalajuominen, alkoholin ja lääkkeiden yhteiskäyttö sekä muu päihteiden liikkäyttö lisää tapaturma- ja muita turvallisuusriskejä kaikkien ikäryhmien kohdalla. Työikäisten ja ikääntyvien alkoholin riskikulutukseen ja muiden päihteiden haitalliseen käyttöön puuttumiseen ja hoitoon ohjaukseen tulee luoda toimintamallit. Henkilöt, joilla on muitakin kasautuvia ongelmia, tulisi olla erityisen huomion kohteena jo ennaltaehkäisevästi. Yleistä valistustoimintaa tulee lisätä ja kunkin ammattilaisen perustyömenetelmiä ehkäisevässä päihdetyössä vahvistaa.

Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Seurantamittarit	vastuutaho(t) / -henkilö(t)	aikataulu
Huumeiden ja päihteiden käytön ennaltaehkäisy ja vähentäminen	<p>Koordinoidaan Pieksämäen ehkäisevää päihdetyötä moniammatillisessa Viisari-työryhmässä, joka edistää monialaisessa yhteistyössä terveyttä, sosiaalista tasa-arvoa ja toimintakykyä, hyvinvointia, liikenne-raittiutta sekä turvallisuutta.</p> <p>Tuotetaan ennaltaehkäiseviä nuorisotoimen palveluja, jotka ovat päihdeettömiä ja tukevat nuorten tervettä kasvua.</p> <p>Monialainen työryhmä Katiska edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista ja palvelusta toiseen siirtymistä sekä edistää palveluiden järjestämiseen liittyvän tietojen vaihdon sujuvuutta jota kautta voidaan luoda yhteisiä toimintamalleja huumeiden ja päihteiden ennaltaehkäisyyn.</p> <p>Toteutetaan Pakka-toimintamallia</p>	Nuorisotoimen palvelutilastot	<p>Nuorisotoimi, perusturva, opetuspalvelut, työllisyyspalvelut - verkoston kanssa yhdessä</p> <p>Nuorisotoimi</p> <p>Nuorisotoimi koordinoi</p>	<p>2018-2021</p> <p>Jatkuvaa</p> <p>Jatkuvaa</p>
Peruskoulun päättödistuksen saaminen / jokainen nuori saa peruskoulussa tarvitsemansa tuen ja saa suoritettua perus-opetuksen loppuun	<p>Oppilashuolto</p> <p>Kolmiportainen tuki</p> <p>Ohjauksen laadun jatkuva kehittäminen</p> <p>Koulutuksellisen tasa-arvon hanke</p>	<p>Ohjaamon kävijätilastot</p> <p>Alle 25 -vuotiaiden työllisyys ja koulutukseen liittyvät tilastot, mm. koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 -vuotiaat</p>	Opetustoimi	2018-2021
Nuorisotakuun tavoitteiden toteutumisen varmistaminen = perusopetuksen jälkeinen jatkokoulutus, kuntoutus, työelämään pääseminen (16- 29- vuotiaat)	<p>Monialaisen yhteistyön kehittäminen nuorten ohjauksessa (ohjaamotoiminta)</p> <p>Jatketaan ja kehitetään yhteistyötä koulutuksen, perusturvan, työvoima-hallinnon, etsivän nuorisotyön, nuorten työpajan, työllisyyspalveluiden, päihde- ja mielenterveyspalvelujen ja terveydenhuollon kanssa.</p>	<p>Kouluterveyskyselyt</p> <p>Etsivän nuorisotyön tilastot</p> <p>Nuorten työpajan tilastot</p> <p>Työllisyystilastot</p>	Nuorisotoimi koordinoi yhteistyö verkoston kanssa	2018-2021
Ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä harrastusten kautta tarjottavan tuen avulla	<p>Koulujen päihdekasvatus, ennaltaehkäisevä päihdetyö perheissä (mm. laajat terveystarkastukset)</p> <p>Näyttöön perustuvat, vaikuttavat menetelmät käytössä:</p> <p>Kiva koulu, Liikkuva koulu, koulunjälkeinen kerhotoiminta</p> <p>Seutuopiston lasten ja nuorten harrastetarjonta</p> <p>Liikunta- ja muiden järjestöjen harrastetarjonta</p>	Osallistujamäärät	Opetustoimi, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi, nuorisotoimi, Järjestöt, Seutuopisto, seurakunta	2018-2021
Pyritään vaikuttamaan päihteiden riskikäyttöön sekä humalajuomiseen kaikissa ikäryhmissä	<p>Päihteiden käytön puheeksi otto ja mini-interventio (lyhytneuvonta) toteutuu eri toimijoiden työssä</p>	<p>Sotkanetin päihdeindikaattorit: Poliisin tietoon tulleet ratti-juopumustapaukset</p> <p>poliisin tietoon tulleet huumerikokset (kaikki), törkeät huumausainerikokset</p> <p>alkoholijuomien myynti</p> <p>PYLL päihdeindikaattorit</p>	<p>Hyvinvointityöryhmä, Viisari-työryhmä, vastuu- ja tulosalueiden ja yksiköiden esimiehet</p> <p>päihdeyhdyshenkilöverkosto</p>	2018-2021
Ehkäisevä päihdetyö on suunnitelmallista, rakenteet ja toimintamallit laadittu. Käytetään vaikuttaviksi todettuja menetelmiä, henkilöstön osaaminen on varmistettu	<p>Luodaan toimintamallit kunkin perustyöhön ja monialaiseen yhteistyöhön.</p> <p>Aiheesta järjestetään koulutusta</p> <p>Toteutetaan ehkäisevän päihdetyön lain ja toimintaohjelman mukaiset toimenpiteet</p>			

6.3 PAINOPISTEALUE: VÄKIVALTA

Yleistavoite: Väkipalva on rikos, joka loukkaa ihmisoikeuksia ja on ilmiönä monimuotoinen esiintyen mm. fyysisenä, henkisenä, seksuaalisena ja taloudellisen väkipalvana. Väkipalvan kokeminen kaikissa sen eri muodoissa, ja teon tai laiminlyönnin kohteeksi suoraan tai epäsuoraan joutuminen voi aiheuttaa välittömiä tai välillisiä terveydellisiä ongelmia ja sairastuttaa väkipalvaa kokevan. Väkipalvatyön tavoitteena on väkipalvan katkaistu, turvallisuuden lisääminen ja väkipalvan uusiutumisen ehkäisy sekä vahvistaa kaikenlaisen väkipalvan ehkäisyä ja ongelmiin puuttumisen rakenteita ja väkipalvatyön osaamista. Tavoitteena on yksilöiden ja yhteiskunnan turvallisuus sekä hyvä elämä ilman väkipalvaa. Väkipalvan ehkäisytyön kohteena tulee erityisesti olla haavoittuvat ihmisryhmät, kuten lapset ja vanhukset.

Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Seurantamittarit	vastuutaho(t) / -henkilö(t)	aikataulu
Turvallisuus-, laillisuus - sekä tunne- ja turvataito-osaamisen lisääminen sekä monialaisen yhteistyön lisääminen ennaltaehkäisevästä näkökulmasta	Toimintaohjeet tarkistetaan kerran vuodessa (opiskelu-huoltosuunnitelma) Laaditaan toimintamalli kiusaamisen ja väkipalvan ehkäisyyn Katusovittelua nuorisotyössä jatketaan ja koko henkilöstö koulutetaan mallin toteuttajiksi Vertaissovittelutoiminnan käynnistäminen niin perusopetuksessa kuin varhaiskasvatuksessakin (miniverso, eskarit)	Kyselyt (huoltajakyselyt, terveystarkastuskoonnit ja kouluterveyskyselyt) Uhkatilanneselvitysten määrä Toteutuneiden koulutusten määrä ja koulutuspalautte	Varhaiskasvatus ja opetuspalvelut, nuorisotyö vapaa-aikatoimi Nuorisotoimi Opetustoimi, varhaiskasvatus, nuorisotoimi	2018 -2021
Lasten henkisen ja ruumiillisen kuritusväkipalvan ehkäisy	Väkipalva-asioiden puheeksi ottaminen lasten ja perheiden palveluissa Tietoa, tukea ja apua perheille, lapsen oikeuksien korostaminen	Yhdessä sovitut apuvälineet (mm. kyselyseulät) sekä toimintamalli(t) käytössä	Lasten ja nuorten Pieksämäki -työryhmä	2018-2021
Lähisuhdeväkipalvan puuttuminen ja sen ehkäisy	Toimintamalli ja palvelupolut kuvattu, ammattilaiset ja kuntalaiset tuntevat mallin, malli esillä kaupungin verkkosivuilla	Poliisin tilastot: Väkipalvarikokset ja niiden selvitys % Henkirikokset + yritykset Seksuaalirikokset	Monialainen väkipalvatyön ehkäisy- ja koordinaatio työryhmä	2018-2021
Väkipalvan monialaisen riskinarviointi (MARAK) toteutuu Avainhenkilöverkosto	Yksiköissä laaditaan / päivitetään ohjeet ja toimintamalli väkipalvan puheeksi ottoon, arviointiin ja Marak-toimintaan. Nimeetään yksiköihin Marak-yhdyshenkilöt. Luodaan kattava avainhenkilöverkosto	Marak- riskinarviointien toteutuminen eri yksiköissä käsiteltyjen tapausten lkm	Väkipalvatyöryhmä, vastuualueiden johto ja yksiköiden esimiehet	2018-2021
Ikääntyneisiin kohdistuvan kaltoinkohtelun ehkäisy ja torjunta	Ikääntyneisiin kohdistuva väkipalva tunnistetaan ja otetaan puheeksi. Moniammatillinen toimintamalli laadittu ja käytössä tukea ja toimenpiteitä varten.	Tunnistetut ja löydetty tapaukset.	Vastaanoton, pkl:n, kotihoidon ja kunnan muu henkilöstö, srk, järjestöt, vapaaehtoiset	2018-2021
Henkilöstön väkipalvatyön osaamisen varmistaminen	Koulutukset (lähi- ja verkkokoulutukset) Väkipalvatyö-hankkeiden tuottamat hyvät käytännöt	Koulutettujen lkm Toimintamalleihin näkyviksi tehdyt hyvät käytännöt	Monialainen väkipalvatyöryhmä, lasten ja nuorten Pieksämäki työryhmä, vastuu- ja tulosalueiden johto	2018-2021
Väkipalvatyöhön liittyvää viestintää tehostetaan	Ammattilaisille ja koko väestölle suunnattu viestintä	toteutettu viestintä (lehdistö, some, kaupungin verkkosivut)	Monialainen väkipalvatyöryhmä	Jatkuvaa
Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen, rasismien ehkäisy -> Pieksämäen kotouttamisohjelman 2017-2020 toimeenpano	Maahanmuuttajalain mukainen yksilöllinen kotouttamissuunnitelma (kieliopinnot, koulutus, perehdyttäminen suomalaisen yhteiskuntaan, työllistyminen jne.) -> kotouttamisen kaksisuuntaisuus Tiedottaminen: kuntalaiset, työyhteisöt jne. Monialainen yhteistyö	Määrälliset tilastot, laadulliset palautteet	Seutuopisto, perusturva (aikuissosiaalityö) Työ- ja elinkeinoveranomaiset, poliisi, KELA, järjestöt, srk	2018-2020

6.4 PAINOPISTEALUE: KOTI- JA VAPAA-AJAN TAPATURMAT

Yleistavoitteet: Kansalaisten tietoisuutta ja omaa vastuuta tapaturmariskeistä ja niiden ehkäisystä lisätään oikean ja ajantasaisen tiedon avulla. Julkinen toimija vastaa elinympäristön rakenteellisesta turvallisuudesta, mutta myös kansalaisten tulee voida osallistua oman elinympäristönsä, mm. liikunta- ja leikkipaikkojen, turvallisuussuunnitteluun.

Kaikkien ikäryhmien kohdalla ennaltaehkäisevä tapaturmariskien tunnistaminen, kartoitus ja vähentäminen tulee saada systemaattiseksi ja kattavaksi toiminnaksi. Erityisesti riskiryhmät on tunnistettava. Lisäksi on tuettava varhain ja ohjattava hoidon piiriin heitä, joiden taustassa on lasten turvallisuutta uhkaavia tekijöitä (mm. mielenterveys- ja päihdeongelmia tai väkivaltaa).

Työikäisten tapaturmien ja myrkytysten aiheuttamat enneaikaiset kuolemat tulee saada kääntymään laskuun. Tässä erityisesti on huomioitava yhteys päihteiden käyttöön.

Ikäihmisten kaatumistapaturmien ehkäisy sekä arjen turvallisuus varmistetaan laajalla yhteistyöllä ammattihenkilöiden, omaisten ja vapaaehtoisten kesken. Turvallisuuteen liittyvät kodin muutostyöt, turvavarusteiden asianmukaisuus huomioidaan sekä iäkkään henkilön mahdollisimman hyvästä terveydentilasta ja toimintakyvystä huolehditaan.

Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Seurantamittarit	vastuutaho(t) / -henkilö(t)	aikataulu
Lasten ja nuorten parissa työskentelevien turvallisuusosaamisen varmistetaan	Lisätään lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelevien valmiuksia turvallisuusasioista jatkuvan koulutuksen avulla -> Kansallisen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelma vuosille 2018-2025 (THL, liite) tutuksi kaikille lasten, nuorten ja perheiden parissa toimiville	Koulutuksissa olleet (lkm)	Lasten ja nuorten hv-työryhmä, tulosalueiden ja yksiköiden johto ja esimiehet	2018-2019 koulutukset
Tunnistetaan riskiperheet ja -lapset: kuritusväkivalta, henkinen kaltoinkohtelu	mm. huoli-seulan ja muiden strukturoitujen kyselyjen, puheeksi oton ja keskustelun avulla	Kouluterveyskysely, tunnistetut tapaukset	Neuvola, varhaiskasvatus, kouluterveydenhuolto, muu oppilashuolto	Jatkuvaa
Tapaturmat, jotka sattuneet päihteiden vaikutuksen alaisena	Tapaturmapotilaat puhallutetaan sovittujen kriteerien mukaan ensiavussa, riskien tunnistaminen, hoitoon ohjaus	Puhallutettujen lkm, hoitoon ohjatut vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat (Sotkanet)	Perusturva, poliklinikka	Alk. v. 2019
Liikuntatapaturmat Kaatumiset, liukastumiset palovaara, palovammat, hukkumistapaturmat	Valistuskampanjat, turvavälineet (esim. liukuesteet) ja -varusteet, kansalaisten ensiapuvalmius, sammutustaidot, vesiturvallisuus, uimataito Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien tarkastuslistat kodeissa	Terveydenhuollon ja ESPL:n tilastot ao. alueilta	Liikuntaseurat vastuualueiden ja -yksiköiden esimiehet, hyvinvointityöryhmä, -koordinaattori, järjestöt, Seutuopisto, työpaikat (ea) Joukkotiedotus (mm. paikallislehti)	Jatkuvaa
lökkään henkilön asumisen / kodin turvallisuus, muun arkiympäristön turvallisuus	Kodin muutostöiden tarvekartoitus, esteettömyys, turvallisuusriskit kodissa, käytössä olevat turvavälineet ja -laitteet, käytön opastus, yhteistyö omaisten kanssa taloyhtiöiden muutostöiden tarve, ulkoilu- ja asiointireittien kunnossapito -> kartoitus kotikäyntien yhteydessä. Turvallisuuskävelyt	Ehkäisevät kotikäynnit, kodin ja sen lähiympäristön turvallisuustekijöiden kartoitukset	Tekninen toimi, kotihoidon henkilöstö, perusturvan vastaanotto	Jatkuvaa
Paloturvallisuus -> Pelastuslain 42§:n ja vanhuspalvelulain 25§:n huomiointi ilmoitusvelvollisuudesta	Koulutukset järjestetään ao. ikäihmisten parissa työskenteleville, erityisesti kotipalveluhenkilöstölle	Koulutusten / osallistujien lkm,	Sote-henkilöstö, ESPL	2019
lökkäiden kaatumistapaturmien ja murtumien ehkäisy.	Kotivoimistelu: lihas- ja tasapainoharjoitteet, voima- ja tasapainoryhmät, monipuolinen ravinto, lääkitys, Kaatumisseula -hankkeen ja Voimaa Vanhuuteen ohjelman suosituksot, turvavarusteet (mm. liukuesteiden jako) lökkäiden alkoholin käytön kartoitus Tiedotusmateriaalin levittäminen	Kaatumistapaturmat (Sotkanet), yli 65 v lonkkamurtumat (Sotkanet), lkm	perusturva, Seutupiston erityisliikunta-ryhmät, järjestöt, srk, petun päivätoiminta, yksityiset palveluntuottajat	Jatkuvaa, seurantatilastot vuosittain hv-raportin yhteydessä
Ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan ja kaltoinkohtelun ehkäisy ja torjunta (ks. myös väkivalta osio)	Kehitetään monialaista yhteistyötä kaltoinkohtelun tunnistamiseksi	Marak-tilastot	Perusturva, järjestöt, srk, vapaaehtoiset, yksityiset palveluntuottajat väkivalta-työryhmä koordinoi	Jatkuvaa
Ammattihenkilöiden ja vapaaehtoisten osamisen vahvistaminen	Turvallisuusaiheiset säännölliset koulutukset, toimintaohjeet	Koulutettujen lkm Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitojaksot Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot (Sotkanet) - kaikki ikäryhmät	Tulosalueiden ja -yksiköiden johto ja esimiehet vievät yksiköiden suunnitelmiin	Jatkuvaa

6.5 PAINOPISTEALUE: KATUTURVALLISUUS / POLIISIN NÄKYVYYS

Yleistavoite: Poliisin yleisenä tavoitteena on pitää hälytyspalveluiden saatavuus nykyisellä tasolla. Pyritään parantamaan poliisin näkyvyyttä ja yleistä turvallisuuden tunnetta pienemmillä paikkakunnilla siten, että poliisipartiot toimivat suunnitellusti näillä paikkakunnilla. Parannetaan muiden turvallisuusviranomaisten kanssa yhteistyötä ennalta ehkäisyllä ja riskikohteiden kartoituksella. Panostetaan nuoriin yhteistyötahojen kanssa ja pyritään puuttumaan ajan ilmiöihin mm. vihapuheisiin, pähteisiin ym. Pyritään ennalta estävyyteen tiedottamalla ja olemalla yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Seurantamittarit	vastuutaho(t) / -henkilö(t)	aikataulu
Ennalta ehkäisy, valistus "kyläpoliisitoiminta"	Erikseen laadittavien suunnitelmien mukaan, poliisin jalkautuminen	Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset (Sotkanet)	Poliisi	Jatkuvaa
Kohdentaa valvontaa painopistealueille, esim. järjestyksenvalvonta	Kaupungin järjestyssääntöjen noudattaminen (esim. torin ympäristössä häiritsevä oleskelu ja liikennöinti yöaikaan), valvontakameroiden käyttö	Poliisin hälytystehtävät		
Huomioidaan yleisötapahtumat	Näkyvyys koulujen päättäjäsviikonloppuina ja muissa yleisötapahtumissa, etenkin missä alaikäiset mukana			

6.6 PAINOPISTEALUE: OMAISUUSRIKOKSET

Yleistavoite: Yleisesti tavoitteena on saada omaisuusrikosten määrää laskemaan. Määrän laskuun vaikuttaa omaisuusrikosten ennalta ehkäisy tiedottamisen ja murtosuojausten parantamisen kautta. Myös omaisuusrikosten selvittämisprosentin nousu vähentää pitkällä tähtäimellä omaisuusrikosten määrää. Omaisuusrikosten ehkäisyyn vaikuttaa myös liitännäisrikosten kuten huumausainerikosten selvittäminen. Omaisuuden suojaa pyritään parantamaan myös muiden toimijoiden kanssa kuten vartiointiliikkeiden kanssa sekä teknisten apuvälineiden avulla. Myös esille nousevista ilmiöistä pyritään tiedottamaan aktiivisesti.

Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Seurantamittarit	vastuutaho(t) / -henkilö(t)	aikataulu
Ennalta ehkäisy Tiedottaminen	tiedotuskampanjat mm. murtosuojauksesta erityiskohteet huomioon läsnä yleisötapahtumissa ja kouluissa	Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset ja niiden selvitys % (poliisin tilastot) Varkaudet (pt)	Poliisi	Jatkuvaa
Omaisuusrikosten selvitystason nostaminen	esim. murtosuojaukset, erilaisten huijausten ehkäisy ja kansalaisten muu ennaltaehkäisevä varautuminen			

6.7 PAINOPISTEALUE: PELASTUSTOIMI

Yleistavoite: Onnettomuuksia pyritään ennaltaehkäisemään turvallisuuskoulutuksien ja valvontatoimien avulla. Pelastustoimi ylläpitää valmiutta vastata Pieksämäen kaupungin riskeihin omalla toimialallaan, ja varautuu erilaisiin onnettomuustilanteisiin, normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Seurantamittarit	vastuutaho(t) / -henkilö(t)	aikataulu
Riskienhallinta/pelastussuunnitelmien päivitykset ja turvallisuus riskien hallinnan parantaminen-> Varhaiskasvatus- ja opetus palvelut, nuorisotyö, vapaa-aikatoimi	Tarkistetaan ja päivitetään vuosittain riskienhallinta ja turvallisuus/pelastusasia-kirjat	raportointi vuosittain TP:n yhteydessä valtuustolle	varhaiskasvatuspalvelut, opetuspalvelut, nuorisotoimi, vapaa-aikapalvelut	2018 -21
Pelastustoiminta (Hälytysten vastaanottaminen, väestön varoittaminen, uhkaavien onnettomuuksien torjunta, ihmisten, ympäristön ja omaisuuden pelastaminen, tulipalojen sammutus, sekä palovahinkojen rajoittaminen)	Pelastustoimi harjoittelee paikallisesti ja alueellisesti Kaupungin riskiprofiilin mukaisesti erilaisia onnettomuustilanteita osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Pelastustoimi ylläpitää välitöntä lähtövalmiutta Pieksämäen pääpaloasemalla ja sivutoimisen, sekä vapaaehtoisen henkilöstön varallaoloon pohjautuvaa valmiutta Naarajärvellä, Jäppilässä ja Virtasalmella.	Pelastustoiminnan mittareiden suunnittelu on parasta aikaa käynnissä valtakunnallisesti, mutta vielä tässä vaiheessa niitä ei pystytä käyttämään. Pelastuslaitoksen tehtävämäärät ja tyypit, sekä mm. tuhoutuneen ja pelastetun omaisuuden määrät tilastoidaan valtakunnalliseen Pronto-järjestelmään.	Palopäällikkö Ville Tuovinen	
Onnettomuuksien ennalta ehkäisy	Onnettomuuksien ennaltaehkäisy perustuu kahteen kulmakiveen, jotka ovat turvallisuusviestintä suunnitelluille kohderyhmille ja pelastuslaitoksen suorittama viranomaisvalvonta valvontasuunnitelman mukaisille riskikohteille. Viranomaisvalvonta sisältää erityyppiset palotarkastukset, sekä asiakirjavalvonnan. Pelastuslaitoksen valvontatehtäviin osallistuvat miehistö-, alipäällystö- ja päällystätehtävissä toimiva henkilöstö oman tehtävänkuvan mukaisesti.	Henkilöstölle määrätään vuosittain valvottavat kohteet ja tarkastusmäärien täyttymistä seurataan. Tavoitteena turvallisuusviestinnässä on kohdata 20% kaupungin väestöstä vuosittain. Turvallisuusviestinnän toteutumista seurataan vuositasolla. Tänä vuonna turvallisuusviestinnän toteutukseen tulee aiempaan verrattuna merkittäviä muutoksia, jotka voivat vaikuttaa turvallisuusviestinnän kokonaismäärään.	Palopäällikkö Ville Tuovinen	Seurataan vuoden aikana ja tuloksellisuudesta raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä
Varautumisen ja valmiussuunnittelun tukeminen	Pelastuslaitos tukee kuntia ja julkisia toimijoita varautumisessa ja valmiussuunnittelussa. Pieksämäen kunnan yhteyshenkilönä toimii Pieksämäen paloaseman palopäällikkö, lisäksi valmiussuunnittelun tukemiseen töissä valmiussuunnittelija ja valmiuspäällikkö. Pelastuslaitos on aktiivisesti mukana eri toimijoiden turvallisuus- ja varautumistyöryhmissä, jotta erityisosaaminen on mahdollisimman hyvin kaupungin käytettävissä.	Eri vastuualueiden valmiussuunnitelmat osana koko kaupungin valmiussuunnitelmaa laadittu	Palopäällikkö Ville Tuovinen	Jatkuvaa

6.8 PAINOPISTEALUE: INFRAJÄRJESTELMIEN TURVALLISUUS

Yleistavoite: Infra pidetään toimintakunnossa kaikissa olosuhteissa. Poikkeustilanteiden suunnitelmat ovat kunnossa ja tilanteisiin on varauduttu. Infraa on turvallista ja helppo käyttää.

Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Seurantamittarit	vastuutaho(t) / -henkilö(t)	aikataulu
Infrajärjestelmien toimintakunnan ylläpitämiseen on laadittu suunnitelmat poikkeus- ja häiriötilanteita varten.	Suunnitelmat pidetään ajan tasalla ja henkilökunta on tietoinen menettelyistä Keskeisiä tehtäväalueita joihin on varauduttu ovat mm. vesihuolto, tietoliikenne, sähkö- ja kaukolämpö, suuronnettomuudet, luonnon aiheuttamat vahingot, ympäristövahingot, tie- ja katuverkko	Suunnitelmien ajantasaisuus	Infrajärjestelmää vastaava taho	Jatkuvaa
Infran lupajärjestelmät ja neuvonta toimii.	Toimintaan on riittävät resurssit ja ammattitaitoinen henkilöstö	Asiakaspalaute	Tehtävään nimetty vastuutaho	Jatkuvaa
Rakennettu ympäristö on turvallinen, esteetön ja viihtyisä	Viranomaiset seuraavat, tekevät tarvittavat päätökset ja tiedottavat katujen hiekoitus, valaistus, näkyvyys jne.	Kyselyt asukkaiden turvallisuuden tunteesta	Tehtävän nimetyt viranomaiset. Kiinteistön omistajat vastaavat kiinteistöistä	Jatkuvaa
Kaupungin omistuksessa olevat kiinteistöt, liikenneväylät, puistot ja liikuntapaikat ovat turvalliset ja käyttäjille esteettömät	Ylläpitoon on varattu riittävät resurssit ja tarvittavat korjaukset tehdään ajallaan.	Tilojen käytettävyyys. Vahinkojen määrä	Pieksämäen kaupunki/toiminnasta vastuussa oleva taho	Jatkuvaa

6.9 PAINOPISTEALUE: TURVALLINEN OPISKELUYMPÄRISTÖ

Yleistavoite: Opiskeluympäristöllä ja -yhteisöllä on suuri merkitys oppilaan ja opiskelijan terveydelle ja hyvinvoinnille sekä mahdollisuuksille oppia omien kykyjen mukaisesti. Terveellinen ja turvallinen opiskeluympäristö sekä hyvinvoiva yhteisö muodostuvat hyvistä fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalista olosuhteista. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä ja tavoitteena on oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta. Oppilaitosten terveellisyydestä ja turvallisuudesta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista huolehtiminen on laaja ja monialaista asiantuntemusta edellyttävä tehtävä. Se on useiden eri viranomaisten vastuulla.

Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Seurantamittarit	vastuutaho(t) / -henkilö(t)	aikataulu
<p>Jokainen nuori saa peruskoulun päättötodistuksen ja opiskelupaikan toiselle asteelle.</p> <p>Jokaiselle oppilaalle järjestetään hänen tarvitsemansa riittävä tuki opinnoissaan.</p>	<p>Kolmiportainen tuki Ohjauksen laadun jatkuva kehittäminen Uudistuva oppilashuolto Perheneuvoverkoston toiminta</p>	<p>Opintojen loppuun suorittaneiden määrä niin perusopetuksessa kuin toisen asteen opinoissakin</p> <p>Oppilas- ja opiskeluhuoltolain toimeenpanon arviointi ammatillisessa koulutuksessa (Karvi)</p>	<p>Perusopetus</p> <p>Oppilaitosten ja kunnan opiskeluhuoltoryhmät</p>	2018-21
<p>Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten koulutuspolun toteuttaminen</p>	<p>Tarjotaan monialaisessa yhteistyössä jokaiselle maahanmuuttajataustaiselle lapselle ja nuorelle yksilöity koulutuspolku Omaehtoinen suomen kielen opiskelu Luku- ja kirjoitustaidon opetus nuorille</p>	<p>- Osallistujamäärä - UMAKO -tilastointi</p>	<p>- Seutuopisto ja ammatilliset oppilaitokset Esedu ja Seurakuntaopisto</p>	jatkuvaa
<p>Kaikki kaupungin päiväkodit ja koulut ovat terveellisiä ja turvallisia oppimisympäristöjä</p> <p>Koulujen ja oppilaitosten terveydenhuoltolain 16 ja 17§ mukaiset terveellisyys- ja turvallisuuskartoitukset toteutuvat joka 3. vuosi</p>	<p>Uusien tilojen rakentamisessa sekä peruskorjauksissa kiinnitetään erityistä huomiota rakennuksen terveellisyyteen (sisäilma).</p> <p>Säännölliset tarkastukset toteutetaan suunnitellusti. Koulu- ja opiskeluth kutsuvat koolle monialaisen työryhmän. Tarkastuksessa käydään läpi kaikki tilat ja ulkoalueet sekä näihin liittyvät turvallisuustekijät. Tarkastuksesta laaditaan raportti, joka saatetaan lautakunnille tiedoksi</p>	<p>Laaditut raportit jokaisesta koulusta ja oppilaitoksesta.</p> <p>Raportissa suositellut toimenpiteet tehty</p>	<p>Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto. Koulun johto (rehtori)</p>	2018-2019 (edelliset 2015-2016)
<p>Koulun turvallisuuskasvatuksen ja opetuksen lisäksi terveystarkastuksiin sisällytetään turvallisuusasiat 2. asteen opiskelijoiden työelämäharjoittelun turvallisuus toteutuu</p>	<p>Terveystarkastuksissa (erit. laajat tt:t) käydään läpi lapsen ja nuoren opiskelu-, koti- ja vapaa-ajan ympäristössä sekä harrastuksissa olevat turvallisuuden riskitekijät ja niihin varautuminen</p>	<p>Toteutunut opetussuunnitelman mukainen turvallisuuskasvatus</p> <p>Oppilaan terveys-tietoihin kirjatut, terveystarkastuksissa käydyt turvallisuuskeskustelut ja -kartoitukset</p>	<p>perusopetus, 2. aste vastuujaon mukaisesti</p>	jatkuvaa

LÄHTEET:

Turvallisesti yhdessä – Kansallinen rikosentorjuntaohjelma

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75193/OMSO_30_2016_Turvallisesti_yhdessa.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Hyvä elämä – turvallinen arki Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/80782>

Päätöksiä turvallisuudesta. Turvallisuus osaksi kunnan sähköistä hyvinvointikertomusta

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/78987/Turvallisuus%20osaksi%20s%C3%A4hk%C3%B6ist%C3%A4%20hyvinvointikertomusta.pdf?sequence=1>

Kansallisen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelman tavoite- ja toimenpidesuunnitelma vuosille 2018-2025: Osa I

<http://www.julkari.fi/handle/10024/136205>

Luo luottamusta – Suojele lasta – opas ja verkkokoulutus

<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/ajankohtaista/luo-luottamusta-suojele-lasta-opas-ja-verkkokoulutus-yhteistyosta>

Pakka toimintamalli

<https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdeyto/ehkaisevan-paihdeyon-menetelmat/verkko-pakka-ehkaisevaan-paihdeytohon>

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn tavoiteohjelma vuosille 2014-2020

<http://stm.fi/documents/1271139/1359633/Koti-+ja+vapaa-ajan+tapaturmien+ehk%C3%A4isyntavoiteohjelma+vuosille+2014-2020.pdf/5479de03-03b4-457d-a1a7-ef10dce01b7f/Koti-+ja+vapaa-ajan+tapaturmien+ehk%C3%A4isyntavoiteohjelma+vuosille+2014-2020.pdf.pdf>

Turvallinen elämä ikääntyneille – toimintaohjelman päivitys

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160520/6%202018%20SM%20Turvallinen%20elama%20ikaantyneille.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Täällä on lupa puhua väkivallasta – käsikirja ikääntyneisiin kohdistuvan kaltoinkohtelun ja väkivallan vastaiseen työhön

<https://www.suvantory.fi/wp-content/uploads/2018/01/T%C3%A4%C3%A4ll%C3%A4-on-lupa-puhua-v%C3%A4kivallasta-NETTIVERSIO.pdf>

Turvaohjeita senioreille

<http://rikosentorjunta.fi/documents/5235988/5514012/2017+Turvaohjeita+senioreille>

Ankkuri-malli

<http://www.turvallisuussuunnittelu.fi/material/attachments/turvallisuussuunnittelu/hyvatkaytannot/rikollisuusjahairiokayttaytminen/6E28rnYGF/Ankkuri-malli.pdf>

Paikallisen turvallisuussuunnittelun opas

http://www.turvallisuussuunnittelu.fi/material/attachments/turvallisuussuunnittelu/turvallisuussuunnittelu/NVj9dF7tf/Paikallinen_turvallisuussuunnittelu_-opas_isoresoluutio.pdf

LIITEAINEISTO:

Turvallisuusindikaattorit v. 2012 – 2016 (Sotkanet, Thl), turvallisuuskyselyn yhteenveto
Poliisin tilastot v. 2015 – 2017 (Poliisin tulostietojärjestelmä, PolStat)

https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwstructure/53081_Pieksamaki.pdf?f7d9dfb0cbfcd388

Etelä-Savon Pelastuslaitos, toimintatiedote ja tilastot v. 2017

Työryhmän kokoonpano:

Tapani Mähönen, vastuualuejohtaja, tekninen toimi, Pieksämäen kaupunki (puheenjohtaja)

Merja Norontaus, hyvinvointikoordinaattori, perusturva, Pieksämäen kaupunki (sihteeri)

Arto Sepponen, puheenjohtaja kaupunginhallitus

Timo Tarkiainen, opetusjohtaja, Pieksämäen kaupunki

Seija Laitinen, lasten ja nuorten hyvinvointikoordinaattori, Pieksämäen kaupunki

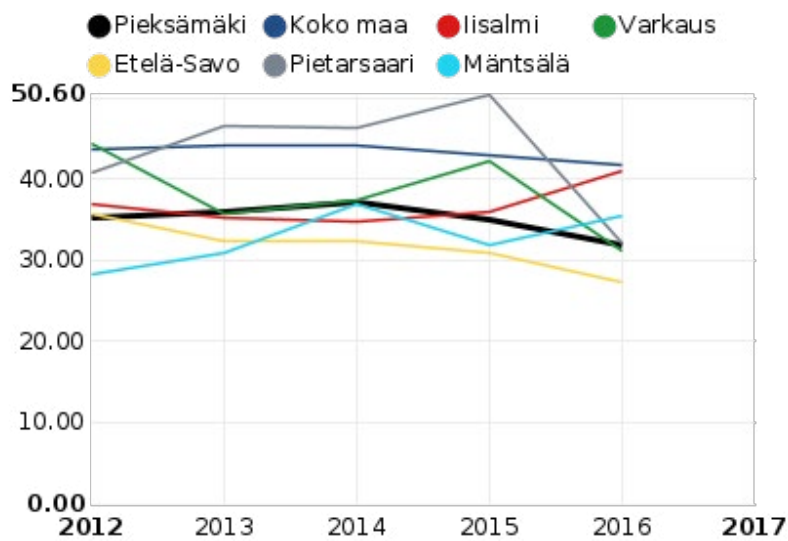
Pekka Roponen, rikosylikonstaapeli, Itä-Suomen Poliisilaitos

Ville Tuovinen, valmiuspäällikkö, Etelä-Savon Pelastuslaitos

Juha Korhonen, taluspäällikkö, Pieksämäen seurakunta

Pasi Haverinen, liikennesuunnittelija, Pieksämäen kaupunki

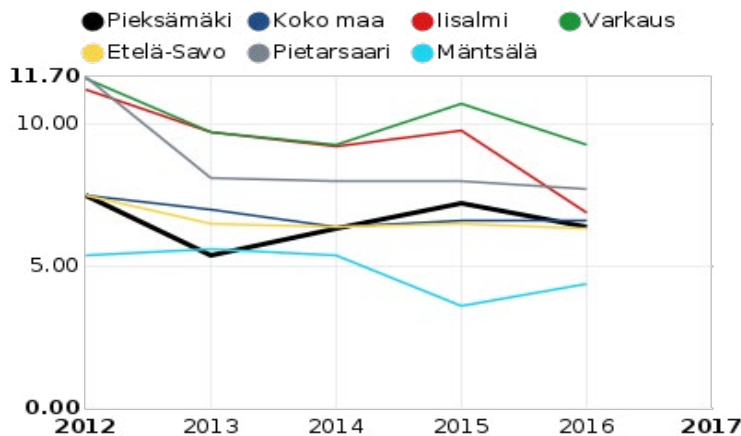
POLIISIN TIETOOON TULLEET OMAISUUSRIKOKSET / 1 000 ASUKASTA



Koko maa: 41.8
 Iisalmi: 41.1
 Mäntsälä: 35.5
 Pietarsaari: 32.2
Pieksämäki: 31.9
 Varkaus: 31.2
 Etelä-Savo: 27.4

Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden omaisuusrikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Kyseessä ovat sellaiset omaisuusrikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Omaisuusrikoksia ovat mm. varkauudet, ryöstöt, petokset ja maksuvälinepetokset.

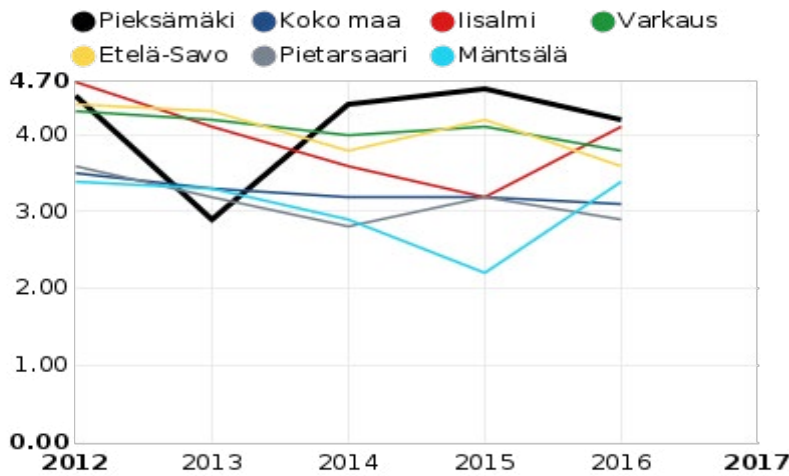
POLIISIN TIETOOON TULLEET HENKEEN JA TERVEYTEEN KOHDISTUNEET RIKOKSET/1000ASUKASTA



Varkaus : 9.3
 Pietarsaari: 7.7
 Iisalmi: 6.9
 Koko maa: 6.6
Pieksämäki: 6.4
 Etelä-Savo 6.3
 Mäntsälä : 4.4

Poliisin tietoon tulleiden pahoinpitelyrikosten määrä antaa kuvan siitä, miten paljon väkivaltaa kunnassa on. Vaikka piiorikollisuuden osuus kaikesta väkivaltarikollisuudesta on suuri (n. 80–85 %), on useimmissa kunnissa niin paljon poliisin tietoonkin tullutta väkivaltaa, että luvut ovat vertailukelpoisia ajallisesti kunnan sisällä ja vastaavasti vertailtaessa muihin kuntiin

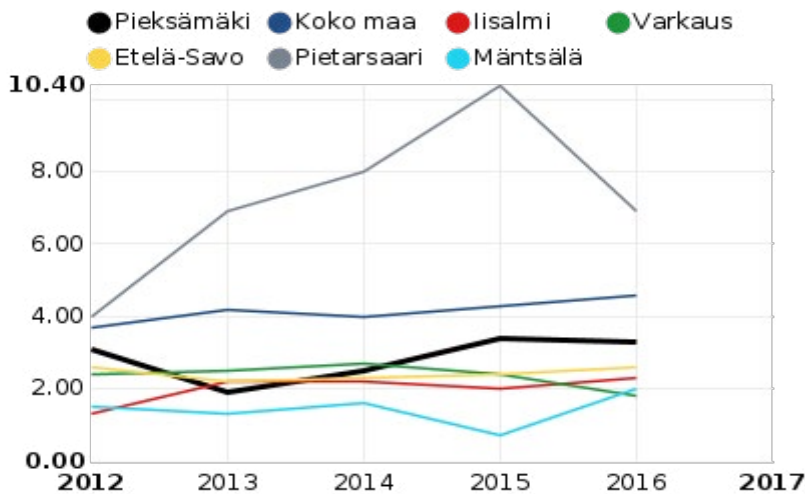
POLIISIN TIETOON TULLEET RATTIJOOPUMUSTAPAUKSET / 1 000 ASUKASTA



Pieksämäki: 4.2
 Iisalmi: 4.1
 Varkaus: 3.8
 Etelä-Savo: 3.6
 Mäntsälä: 3.4
 Koko maa: 3.1
 Pietarsaari : 2.9

Neljännes kuolemaan johtaneista liikenneonnettomuuksista liittyy rattijuopumukseen, vaikka vain joka 800. autoilija on rattijuoppo. Todettujen rattijuopumustapausten määrään vaikuttaa poliisin valvonta, joten tuloksia täytyy tarkastella suhteessa siihen.

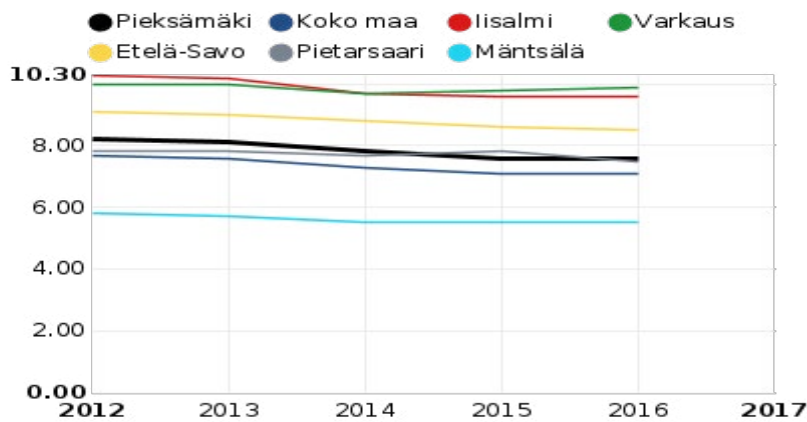
POLIISIN TIETOON TULLEET KAIKKI HUUMAUSAINERIKOKSET / 1 000 ASUKASTA



Pietarsaari: 6.9
 Koko maa: 4.6
Pieksämäki: 3.3
 Etelä-Savo: 2.6
 Iisalmi: 2.3
 Mäntsälä: 2.0
 Varkaus: 1.8

Huumausainerikollisuus on laajalti piilorikollisuutta. Tämä tarkoittaa, että poliisin valvonnan määrä vaikuttaa siihen, miten huumausainerikollisuus tilastoituu kuntakohtaisesti. Valvonnan määrään vaikuttavat poliisin käytössä olevat resurssit. Jos poliisin valvontapanos on useamman vuoden ajan samalla tasolla, ilmi tulleen rikollisuuden määrän vaihteluista voi todeta muutoksia huumausainerikollisuuden kokonaismäärässä alueella.

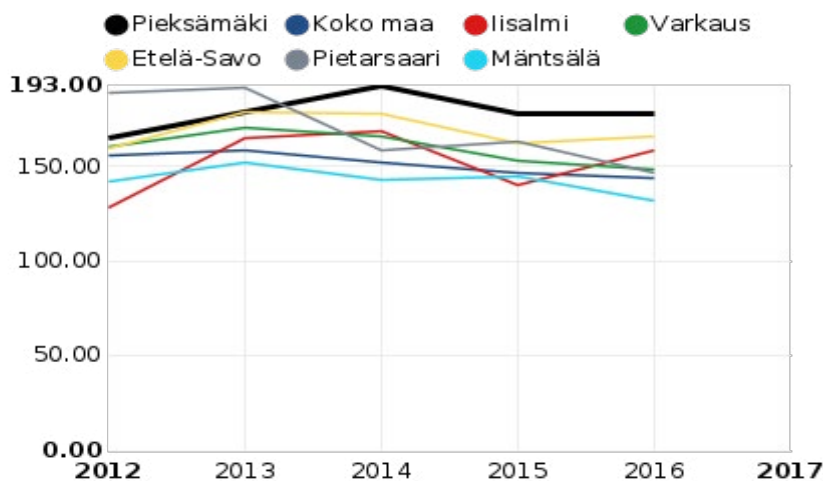
ALKOHOLIJUOMIEN MYyntI ASUKASTA KOHTI 100 %:N ALKOHOLINA, LITRAA



Varkaus: 9.9
 Iisalmi: 9.6
 Etelä-Savo: 8.5
Pieksämäki: 7.6
 Pietarsaari: 7.5
 Koko maa: 7.1
 Mäntsälä : 5.5

Alkoholi on merkittävin yksittäinen tekijä, joka suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttaa ihmisten arjen turvallisuuteen. Alkoholi liittyy joka kolmanteen tapaturmaan ja onnettomuuteen. Alkoholi liittyy joka kolmanteen tapaturmaan ja onnettomuuteen. Henkirikoksissa lähes 80 %:ssa tapauksista joko tekijä tai uhri on päihtynyt. Neljännes kuolemaan johtaneista liikenneonnettomuuksista liittyy rattijuopumukseen, vaikka vain joka 800 autoilija on rattijuoppo.

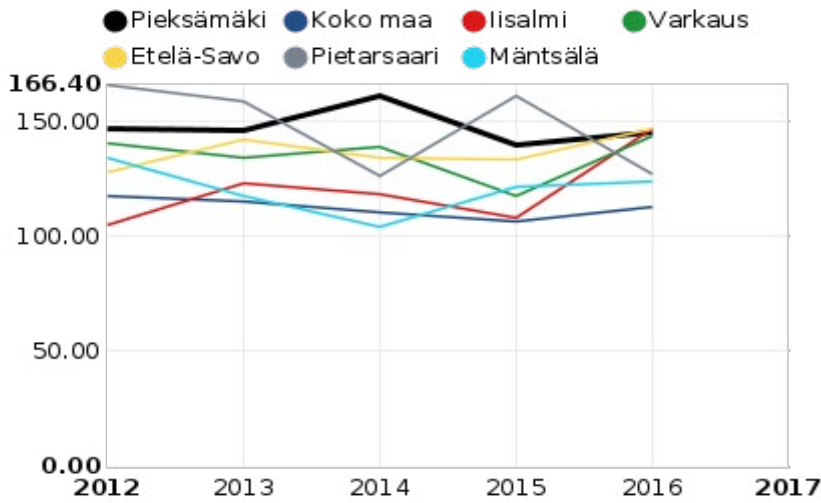
VAMMOJEN JA MYRKYTYSTEN VUOKSI SAIRAALASSA HOIDETUT POTILAAT / 10 000 ASUKASTA



Pieksämäki: 177.6
 Etelä-Savo: 166.2
 Iisalmi: 158.8
 Varkaus: 148.5
 Pietarsaari: 146.9
 Koko maa: 144.0
 Mäntsälä : 131.9

Tunnusluku ilmaisee vuoden aikana vammojen tai myrkytysten seurauksena sairaalahoidossa olleiden potilaiden osuuden kymmentä tuhatta asukasta kohti. Sairaalahoito sisältää sekä julkisen sektorin (kunnat, kuntayhtymä ja valtio) että yksityisen sektorin järjestämän sairaalahoidon.

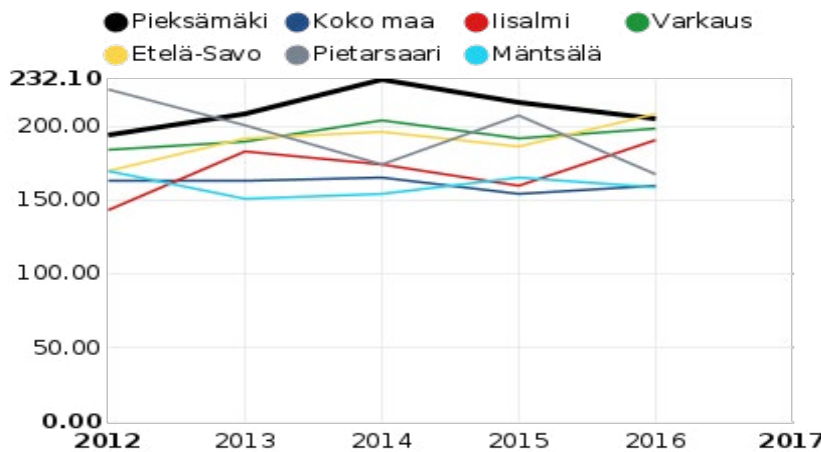
KAATUMISIIN JA PUTOAMISIIN LIITTYVÄT HOITOJAKSOT / 10 000 ASUKASTA



Iisalmi: 147.3
 Etelä-Savo: 146.6
Pieksämäki: 145.4
 Varkaus: 143.8
 Pietarsaari: 127.3
 Mäntsälä: 123.7
 Koko maa : 112.6

Kaatumiset ja putoamiset ovat yleisiä tapaturmia kaiken ikäisillä, mutta erityisen paljon niitä tapahtuu ikääntyneille. Ne voivat johtaa pysyväan toimintakyvyn alenemiseen. Yhden lonkkamurtuman potilaskohtaiset kustannukset v. 2013 olivat keskimäärin 30.000 euroa. Kustannukset ovat huomattavasti suuremmat, jos murtuman saanut jää pysyvästi pitkäaikaishoitoon

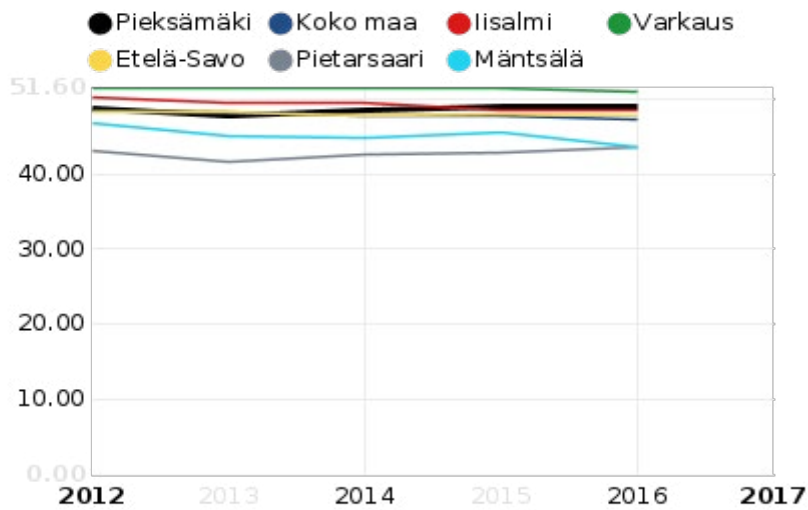
KOTI- JA VAPAA-AJAN TAPATURMIIN LIITTYVÄT HOITOJAKSOT / 10 000 ASUKASTA



Etelä-Savo: 208.1
Pieksämäki: 205.5
 Varkaus: 198.6
 Iisalmi: 190.3
 Pietarsaari: 167.0
 Koko maa: 160.2
 Mäntsälä: 158.9

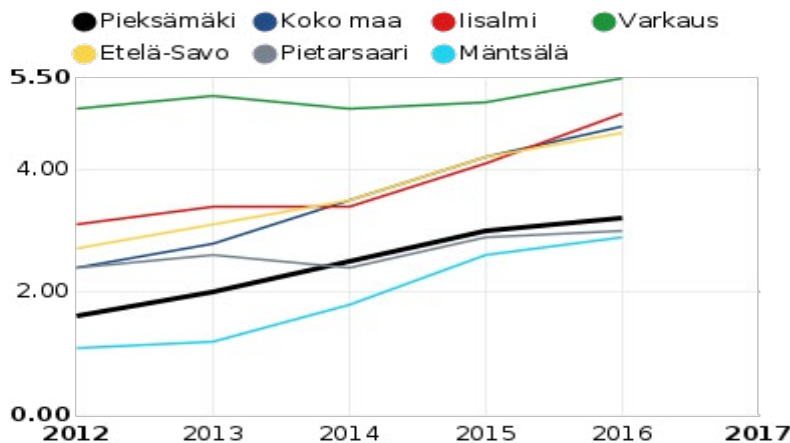
Vuositain Suomessa tapahtuu noin miljoona tapaturmaa. Suurin osa tapaturmista on koti- ja vapaa-ajan tapaturmia ja niiden seurauksena kuolee vuosittain n. 2500 ihmistä. Tapaturmien hoitokustannukset ovat korkeat.

YKSINASUVAT 75 VUOTTA TÄYTTÄNEET, % VASTAAVANIKÄISESTÄ ASUNTOVÄESTÖSTÄ



Yksinäisyys ja vähäiset sosiaaliset suhteet lisäävät ikääntyvien kokemaa turvattomuutta ja myös turvallisuusongelmia. Yksinäinen, ilman turvaverkkoa asuva ikääntynyt voi olla helppo uhri niin kaikkinaiselle kaltoinkohtelulle kuin myös rikoksille ja tapaturmille.

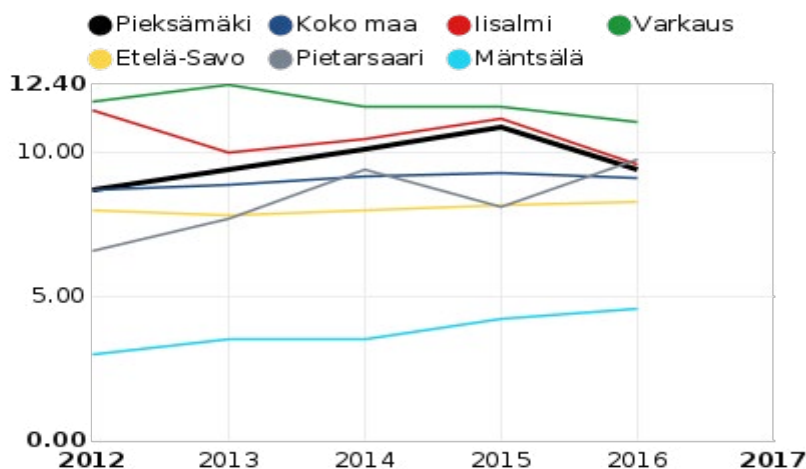
PITKÄAIKAISTYÖTTÖMÄT, % TYÖVOIMASTA



Varkaus: 5.5
 Iisalmi: 4.9
 Koko maa: 4.7
 Etelä-Savo: 4.6
Pieksämäki: 3.2
 Pietarsaari: 3.0
 Mäntsälä: 2.9

Pitkäaikaistyöttömyys altistaa syrjäytymiselle, päihteiden käytölle ja näihin liittyviin turvallisuusongelmiin. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuksen mukaan lasten ja nuoren syrjäytymisen suurimpia riskitekijöitä ovat vanhempien pitkäaikainen toimeentulotuki, asiakkuus ja mielenterveysongelmat. Pitkäaikaistyöttömyyden seurauksena toimeentulo vaikeutuu.

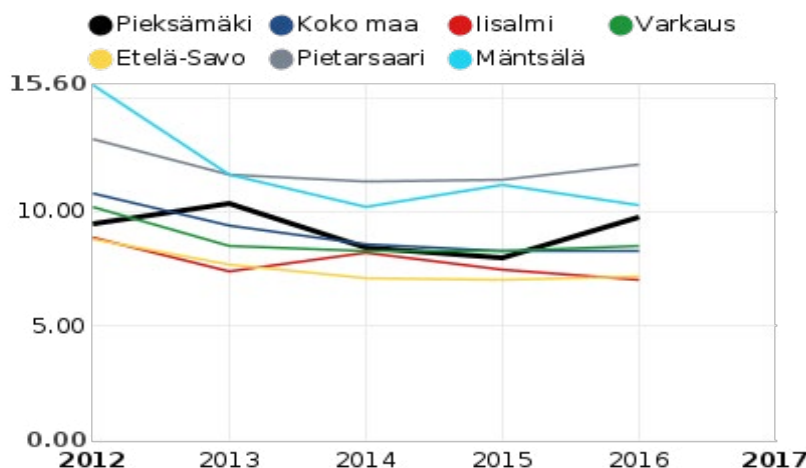
TOIMEENTULOTUKEA SAANEET LAPSIPERHEET, % LAPSIPERHEISTÄ



Varkaus: 11.1
 Pietarsaari: 9.8
 Iisalmi: 9.6
Pieksämäki: 9.4
 Koko maa: 9.1
 Etelä-Savo: 8.3
 Mäntsälä: 4.6

Turvallisuusongelmat kasautuvat usein heikossa sosioekonomisessa asemassa oleviin perheisiin. Toimeentulotukea saavien lapsiperheiden määrä kuvaa osittain tämän väestöryhmän kokoa kunnassa

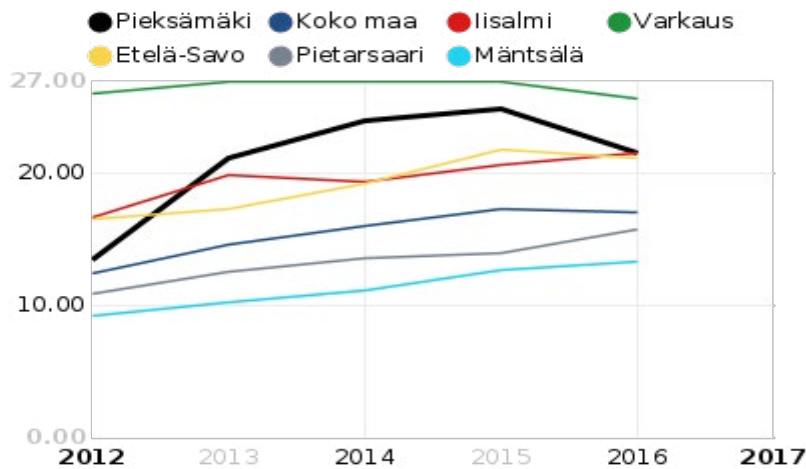
KOULUTUKSEN ULKOPUOLELLE JÄÄNEET 17 - 24-VUOTIAAT, % VASTAAVANIKÄISESTÄ VÄESTÖSTÄ



Pietarsaari: 12.1
 Mäntsälä: 10.3
Pieksämäki: 9.8
 Varkaus: 8.5
 Koko maa: 8.3
 Etelä-Savo: 7.2
 Iisalmi : 7.0

Oppivelvollisuuden jälkeen koulun keskeyttäneiden lasten ja nuorten todennäköisyys syyllistyä väkivaltarikokseen tai joutua itse sellaisen kohteeksi on monikymmenkertainen verrattuna vähintään toisen asteen opinnot suorittaneeseen ikätoveriin

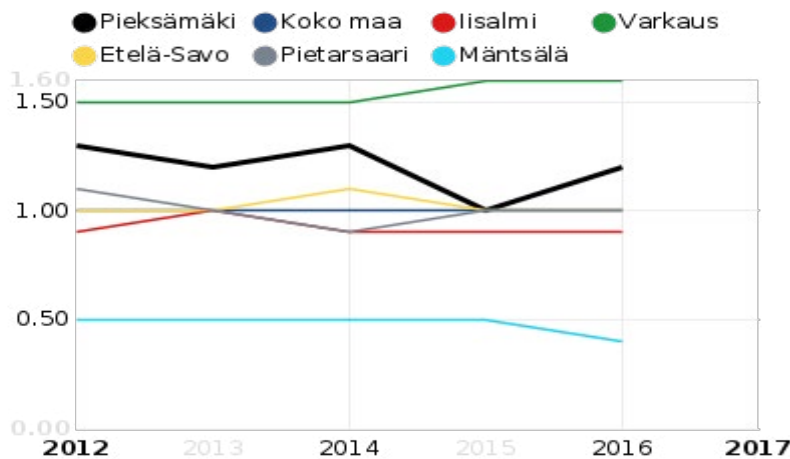
NUORISOTYÖTTÖMÄT, % 18 - 24-VUOTIAASTA TYÖVOIMASTA



Varkaus: 25.7
Pieksämäki: 21.6
 Iisalmi: 21.5
 Etelä-Savo: 21.1
 Koko maa: 17.0
 Pietarsaari: 15.7
 Mäntsälä: 13.3

Suhteessa ikäryhmien kokoon nuoret ja nuoret aikuiset tekevät eniten rikoksia. Nuorena liikutaan paljon ja vietetään aikaa perheen ulkopuolella. Tästä syystä on tärkeää, että nuorilla on järkevää tekemistä, jonka kautta he kiinnittyvät yhteiskuntaan ja voivat siirtyä nuoruudesta aikuisen elämään.

HUOSTASSA VUODEN AIKANA OLLEET 0 - 17-VUOTIAAT, % VASTAAVANIKÄISESTÄ VÄESTÖSTÄ (THL)



Varkaus: 1.6
Pieksämäki: 1.2
 Koko maa: 1.0
 Etelä-Savo: 1.0
 Pietarsaari: 1.0
 Iisalmi: 0.9
 Mäntsälä : 0.4

Tutkimusten mukaan lastensuojelutausta ennustaa muita ikäryhmän lapsia korkeampaa todennäköisyyttä syrjäytyä, tehdä rikoksia tai joutua itse rikoksen uhriksi. Lapsen huostaanotto on kuitenkin turvaamistoimenpide, jolla lapsi saadaan pois ympäristöstä, joka on arvioitu vahingolliseksi hänen kehitykselleen. Huostaanottojen lukumäärään vaikuttaa matalan kynnyksen palvelujen ja muiden varhaisen tuen palvelujen saatavuus sekä kunnassa toimintaan varatut resurssit.

Indikaattorit poimittu Sotkanet -tietokannasta SM:n ”Päätöksiä turvallisuudesta” -julkaisun (15/2014) indikaattorisuosituksen mukaan.

YHTEENVETO PIEKSÄMÄKELÄISTEN TURVALLISUUSKYSELYN TULOISTA

Turvallisuuskysely pieksämäkeläisille toteutettiin 1.11-19.11.2017 sähköisenä kyselyinä. Kaikkiaan vastaajia oli 356, joista naisia n. 2/3. Suurin osa vastaajista (vajaa 200) oli kantakaupungista, loput kyliltä ja muualta haja-asutusalueelta

Oman turvallisuuden kannalta keskeisimpinä uhkina nähtiin:
Asuin- ja liikkumisympäristön turvallisuus, etenkin liikenneturvallisuus,
mutta myös liukastumis- ja muut tapaturmariskit
Oman terveydentilan ja talouden heikkeneminen

Kadun ylitys etenkin Keskuskadulla ja Savontiellä koetaan vaaralliseksi, koska autoilijat eivät useinkaan pysähdy suojatien eteen pysähtyneen auton viereen. Myös Savontien liittymiä pidetään vaarallisina. Katujen peruskorjausta toivotaan niin, että kevyenliikenteen turvallisuus paranisi.

Oma yksinäisyys ja syrjäytyminen sekä itseen kohdistuva väkivallan uhka nähtiin melko vähäisenä riskinä. Oman alueen asukkaiden yhteisöllisyys koettiin myös melko hyvänä. Yksinäisyys ja yhteisön ulkopuolelle jääminen on kuitenkin osalle väestöä todellisuutta. Erityisesti osa ikäihmisistä ja lapsiperheistä, pitkäaikaistyöttömistä, vammaisista ja maahanmuuttajista ovat riskissä jäädä syrjään lähiyhteisöistä.

Pieksämäen kaupungin turvallisuuden kannalta suurimpina uhkina nähtiin Alueen palvelujen, erityisesti poliisin resurssien, heikkeneminen kunnan alueella ja sen myötä järjestyshäiriöiden ja rikollisuuden lisääntyminen
Päihteiden ja huumeiden käytön lisääntyminen
Myös alueen asukkaiden eriarvoistuminen ja syrjäytyminen nähtiin hienoisena uhkana

Kokonaisuutena Pieksämäki koettiin kuitenkin melko turvallisena paikkana elää ja viranomaisten hoitaneen turvallisuustehtäviä kohtuullisen hyvin niukentuneista resursseista huolimatta

VAPAISIA KOMMENTEISSA TULI ESILLE MM. SEURAAVIA ASIOITA:

Liikenneturvallisuudessa ja kansalaisten liikennekäyttäytymisessä nähtiin puutteita. Katujen, jalkakäytävien ja pyöriteiden ja niiden ympäristöjen (pusikot, lahot puut, päällysteet jne.) kunnossapidossa, valaistuksessa ja hoidossa nähtiin myös puutteita, jotka lisäävät yleisiä ja liikenneturvallisuusriskejä. Liikenteen valvontaa toivottiin mm. valvontakameroiden ja muun liikennevalvonnan avulla. Taajamien, teiden ja katujen kunnostukseen pitäisi panostaa. Myös nopeusrajoituksia toivottiin tarkistettavan etenkin haja-asutusalueilla

Koulujen liikennekasvatusta tulee tehostaa sekä lasten ja nuorten liikenneturvallisuuteen panostaa (ml. maksuton koulukuljetus) ja esimerkiksi mopoautoilun lisääntyminen vaatisi tehostettua liikennekasvatusta nuorilta. Yläkoulun nykyisen ympäristön liikenneturvallisuus on erityisenä huolen aiheena! Turvallisuudesta huolehtivia (vapaaehtoisia?) työryhmiä (esim. paloturvallisuus) etenkin haja-asutusalueelle toivottiin. Syrjäytymisriski ja työttömyys, etenkin nuorilla, sekä päihteiden ja huumeiden käyttö nähtiin huolestuttavana, minkä seurauksena järjestyshäiriöt ja ilkivalta voivat lisääntyä.

Koulujen, päiväkotien ja muiden julkisten tilojen sisäilma koettiin terveys- ja turvallisuusriskiksi. Etenkin poliisin ja terveydenhuollon palvelujen (mm. yöpäivystys) koettiin heikentyneen. Myös pelastustoimen ja ensihoidon palvelujen saatavilla olo ympäri vuorokauden huolestutti. Rautatieaseman ja rannan alueelle keskittyy ajoittain levottomuutta. Ajoittaiset sähkökatkot ja vesihuollon ongelmat voivat aiheuttaa myös turvallisuusriskejä. Päättäjien ja virkamiesten yhdenmukainen näkemys kuntalaisten turvallisuustarpeista ja niihin vastaamisen keinoista nähtiin tärkeänä.

PIEKSÄMÄKI

Elämäsi asemapaikka

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI

PL 125, Kauppakatu 1

76100 Pieksämäki

015 788 2111

kirjaamo@pieksamaki.fi

www.pieksamaki.fi

www.visitpieksamaki.fi